

SYMUD O'R YSBYTY I GARTREF GOFAL

EICH DEWISIADAU

Wrth gynllunio a threfnu rhyddhad o'r ysbyty, y nod yw sicrhau bod cleifion bob amser yn gallu dychwelyd adref os yw hyn yn bosibl. Dim ond os nad yw hyn yn bosibl bydd dewisiadau eraill ar gyfer gofal a gefnogir, gan gynnwys cartrefi gofal yn cael eu hystyried.

Mae'r daflen hon yn darparu gwybodaeth am y broses a ddilynnir pan fo claf wedi'i asesu i fod angen gofal mewn cartref gofal - gofal preswyl neu ofal nyrsio.

Mae Deddf Cymorth Cenedlaethol 1948 (Dewis o Lety) Cyfarwyddiadau 1993 yn ymwneud â hawliau unigolion i ddewis lle byddant yn derbyn gofal preswyl. Cyhoeddwyd canllawiau i awdurdodau lleol ac i'r GIG ar sut mae'n rhaid iddynt gwrdd â'u cyfrifoldebau yn ymwneud â dewis llety. Mae'r daflen hon yn rhoi gwybodaeth i chi am hyn. Dylid ei darllen ynghyd ag unrhyw wybodaeth leol ychwanegol neu daflen leol a gynhyrchwyd gan yr awdurdod lleol a'r Bwrdd Iechyd Lleol.

Ar gyfer pwy mae'r daflen hon?

Mae'r daflen hon ar gyfer unrhyw un a all fod angen symud o'r ysbyty i gartref gofal. Efallai bydd y daflen hon o gymorth i gyfeillion, teulu, gofalwyr a'r rhai sy'n gweithio mewn gwasanaethau eiriolaeth neu'r sector gofal hefyd.

Beth fydd yn digwydd pan fydd penderfyniad wedi'i wneud eich bod angen symud o'r ysbyty i gartref gofal?

Mae symud i gartref gofal o'r ysbyty yn newid mawr ym mywyd unrhyw un. Mae gan y GIG a'r awdurdod lleol gyfrifoldebau i sicrhau bod y broses hon yn digwydd yn gywir. Mae'r GIG yn gyfrifol am drefniadau eich rhyddhau o'r ysbyty, ond cyfrifoldeb yr awdurdod lleol yw gofal ôl-ysbyty, os oes gennych anghenion a aseswyd sydd angen cefnogaeth. Mae rheoli'r broses hon angen i'r ddau sefydliad gydweithio i sicrhau bod eich anghenion yn cael eu cwrdd yn ddiogel. Bydd gweithwyr cymdeithasol a staff yr ysbyty felly'n eich helpu i wneud dewisiadau pwysig a rhoi gwybodaeth ynghylch symud i gartref gofal ar y pwynt lle mae'n amlygu ei hyn bydd hyn yn bosibilrwydd mawr. Byddant yn rhoi gwybod i chi am brotocol rhyddau eich ysbyty lleol a rhoi gwybodaeth i chi ar yr hyn ddylai ddigwydd ac am y dewisiadau sydd ar gael i chi. Dylech dderbyn gwybodaeth gynhwysfawr ynghylch yr ystod o gartrefi gofal sydd ar gael yn eich ardal a'ch cynghori ar yr argaeledd, amserau aros a chostau posibl. Byddwch hefyd yn cael gwybod sut i dderbyn adroddiadau archwiliad gan Arolygiaeth Gofal a Gwasanaethau Cymdeithasol Cymru - bydd yr adroddiadau hyn yn rhoi gwybodaeth ddefnyddiol i chi ar ddarganfyddiadau archwilwyr ac am y gwsanaethau all y cartrefi gofal eu cynnig.

Beth os nad ydyw i'n credu y dylwn i gael fy rhyddhau o'r ysbyty?

Gall treulio amser yn yr ysbyty yn ddiangen effeithio'ch iechyd a lles ac arwain at lai o sgiliau, hyder ac annibyniaeth. Bydd sawl proffesiynolyn sy'n gweithio mewn partneriaeth â chi wedi cymryd y penderfyniad eich bod yn barod i'ch rhyddhau o'r ysbyty gan sicrhau bod eich anghenion wedi'u cwrdd. Fodd bynnag, os ydych chi'n credu nad yw penderfyniad i'ch rhyddhau yn briodol, y peth cyntaf i'w wneud yw trafod hyn gyda'r bobl sydd wedi gwneud y penderfyniad a chyda'ch rheolwr gofal neu gydlynnydd gofal. Os ydych yn dal o'r farn bod rhyddhau yn dal i fod yn amhriodol ar ôl gwneud hyn, dylech hysbysu Prif Nyrs y Ward a'ch Gweithiwr Cymdeithasol fel eu bod yn cael trefnu asesiad arall o'ch anghenion. Os bydd yr asesiad pellach hwn yn nodi byddai'ch anghenion yn cael eu cwrdd yn fwy diogel mewn lleoliad arall, bydd y staff y gweithio gyda chi i drafod a chytuno ar eich opsiynau ar gyfer gofal pellach - ni fyddwch yn gallu parhau i fod yn yr ysbyty. Byddai gwneud hyn yn eich gosod mewn risg pellach o salwch neu anaf pellach a all arwain at effeithiau tymor hir ar eich annibyniaeth.

Sut ddylwn i ddewis cartref gofal?

Pan gytunir eich bod angen i chi symud i gartref gofal, byddwch yn cael y cyfle i wneud dewis o fysg sawl cartref gofal, bydd rhai â lle ar gael ar unwaith ac eraill yn disgwyl bod â lle o fewn yr ychydig wythnosau nesaf. Nid yw bob amser yn bosibl cynnig ystod eang o gartrefi am amrywiol resymau - er enghraifft, os ydych yn byw mewn ardal wledig lle nad oes llawer o gartrefi, neu efallai bydd y tîm sy'n gofalu amdanoch wedi dod i'r casgliad eich bod angen lefel gofal sydd ond ar gael mewn nifer cyfyngedig o gartrefi gofal. Pan fyddwch wedi gwneud eich dewis, bydd staff y gwasanaethau cymdeithasol yn ceisio cael lle i chi yn un o'r cartrefi gofal rydych wedi'u dewis. Fel arfer, bydd lle wedi'i ddarganfod yn un o'r cartrefi hyn o fewn pythefnos o benderfynu eich rhyddhau o'r ysbyty. Efallai bydd hi'n briodol i chi gael ymweliad treial i sicrhau bod y cartref gofal yn gallu cwrdd â'ch anghenion. Os hoffech i hyn gael ei ystyried, dywedwch wrth eich gweithiwr cymdeithasol sy'n rheoli eich gofal.

Pa mor hir ddylai symyd i gartref gofal gymryd?

Pan fydd cytuned nad oes angen gofal claf-mewnol arnoch, bydd y broses i'ch rhyddhau o'r ysbyty yn dechrau cyn gynted â phosibl. Byddwch yn cael gwybod beth fydd y dyddiad rhyddhau tebygol a sut mae'r broses ryddhau yn symud ymlaen gan y sawl sy'n cydlynnu eich gofal. Mae sicrhau bod rhyddhau cyn gynted â'i fod yn briodol yn helpu i arbed eich annibyniaeth ac i sicrhau nad ydych yn cael eich amlygu i unrhyw risg a all ddigwydd yn sgil arhosiad amhriodol o hir.

Beth os bydd y cartrefi gofal rydw i wedu'u dewis yn llawn?

Os na fydd lle yn debygol o fod ar gael yn eich dewis o gartref(i) gofal o fewn pythefnos i chi gael gwybod eich bod yn barod i'ch rhyddhau, bydd yr Awdurdod Lleol yn edrych ar argaeledd lleoedd mewn cartrefi gofal eraill fforddiadwy. Os doir o hyd i leoliad arall, bydd yn eich helpu i symud yno fel cartref gofal dewis dros dro. Bydd hyn fel arfer yn digwydd o fewn tair wythnos i chi gael gwybod eich bod yn barod i'ch rhyddhau. Byddwch yn parhau ar restrau aros y cartrefi gofal a ddewiswyd gennych yn wreiddiol, os mai hyn yr ydych eisiau. Nid yw'r Awdurdod Lleol yn rheoli rhestrau aros cartrefi gofal nad yw'n eu rhedeg yn uniongyrchol, ond bydd staff yn gwneud eu gorau i'ch hysbysu o'r sefyllfa leol.

Bydd yr Awdurdod Lleol yn gwneud yn siwr na fydd angen i chi symud dros dro fwy nag unwaith os yw'ch cartref(i) gofal o'ch dewis yn llawn. Er nad y lleoliad dros dro efallai yw eich dewis cyntaf, mae'n bwysig bod eich anghenion yn cael eu cwrdd yn y lleoliad mwyaf priodol cyn gynted â phosibl.

Nid yw aros yn yr ysbyty am le gwag yn briodol, gall arwain at risgiau i'ch annibyniaeth a'ch lles.

Beth os ydw i am aros yn y cartref gofal dros dro?

Os ydych wedi'ch lleoli mewn cartref gofal dewis dros dro ac os byddwch yn penderfynu y byddai'n well gennych aros yno, bydd yr Awdurdod Lleol yn ceisio sicrhau bod hyn yn bosibl. Mae'n bosibl na fydd modd gwneud hyn dan rai amgylchiadau.

Beth os yw'r cartref gofal ymhell i ffwrdd oddi wrth fy nheulu a ffrindiau?

Os byddwch yn symud i lleoliad dros dros sydd gryn bellter i ffwrdd o'ch cartref o ddewis, gall eich teulu, cyfeillion a gofalwyr wynebu costau teithio ychwanegol arwyddocaol i'ch cyrraedd. Gall cytundebau lleol rhwng partneriaeth Awdurdodau Lleol a'r GIG mewn rhai achosion ddarparu cymorth ariannol. Dylai hyn gael ei esbonio yn eu taflen leol.

Lle ddylwn i fynd i dderbyn cymorth neu gyngor?

Bydd staff iechyd a chymdeithasol yn gallu cynnig cymorth a chyngor i chi yn ystod y broses hon, yn ogystal â'ch cyfeirio at ffynonellau cymorth lleol eraill, megis taflenni gwybodaeth a chyngor a gynhrychir gan amrywiol elusennau a'r broses i dderbyn eiriolaeth annibynnol. Bydd Arolygiaeth Gofal a Gwasanaethau Cymdeithasol Cymru yn gallu darparu gwybodaeth am gartrefi gofal yn eich ardal.

A fydd raid i mi dalu am fy ngofal?

Mae'n bosibl bydd raid i chi dalu am eich gofal yn gyfan gwbl neu'n rhannol yn ddibynnol ar eich amgylchiadau ariannol. Bydd eich awdurdod lleol yn gallu helpu a'ch cyngori ynghylch eich sefyllfa benodol, yn seiliedig ar eich amgylchiadau personol.

Os ydych yn ariannu eich costau gofal eich hunan, byddwch yn cael cynnig yr un cyngor, arweiniad a chymorth am ddewisiadau cartrefi gofal â rhywun sy'n cael eu hariannu'n llawn neu'n rhannol. Os byddwch yn dewis peidio derbyn y cyngor, arweiniad a'r cymorth hwn gan yr Awdurdod Lleol, disgwylir i chi wneud eich trefniadau eich hunan ar gyfer gofal ôl ysbyty. Dan yr amgylchiadau hyn, disgwylir i'r GIG sicrhau eich bod yn cael eich rhyddhau o'r ysbyty o fewn pythefnos fel nad yw'n effeithio ar driniaeth pobl eraill.

Os yw'r Awdurdod Lleol yn gyfrifol am gyllido eich gofal, ond rydych yn dewis preswyllo mewn cartref sy'n codi ffioedd uwch na fyddai'r awdurdod lleol yn ei dalu er mwyn cwrdd â'ch anghenion, mae'n bosibl y gofynnir i chi neu'ch perthnasau i roi cyfranniad at y ffi cyfan. Gelwir hyn yn drefniant 'cynhالياeth' Unwaith eto, bydd eich awdurdod lleol yn gallu'ch cyngori a yw hyn yn berthnasol ar gyfer eich amgylchiadau chi.

Os cewch eich asesu i fod â hawl am Ofal Iechyd Parhaus gan y GIG, bydd y GIG yn talu'ch costau. Mae taflen wybodaeth ar wahân yn darparu mwy o fanylion am y pwnc hwn.

Beth fydd yn digwydd os nad ydw i'n hapus gydag unrhyw agwedd o fy ngofal neu leoliad?

Mae gan y GIG a'r llywodraeth leol brosesau cwyno a fydd yn eich helpu i godi pryderon am unrhyw agwedd o'ch gofal a/neu drefniadau'ch gofal. Fel cam cyntaf, fe'ch anogir i godi'r pryderon hyn cyn gynted â phosibl gyda'r staff rydych mewn cysylltiad â nhw o fewn y GIG a/neu'r awdurdod lleol - yn aml gellir mynd i'r afael â phryder neu gwyn y ffordd hyn. Os byddwch yn dal i fod â phryderon, mae ffyrdd ffurfiol i godi hyn ac i ofyn i rywun edrych i mewn i'ch pryderon drwy Weithdrefn Gwynion y GIG neu'r Gwasanaethau Cymdeithasol. Mae gennych chi neu'ch cynrychiolwyr hawl i dderbyn copi o'r weithdrefn gwynion ar gais

Cyfeiriadau:

WG (2011) Supplementary Guidance to WHC 2004(066): Gweithdrefnau wrth ryddhau cleifion o'r ysbyty i leoliad gofal (Saesneg yn unig) Atodiad A: Symud o ysbyty i gartref gofal - eich dewisiadau (taflen wybodaeth)